FAN VA TA’LIM YANGILIKLARI
ILMIY-METODIK JURNAL
ISSN 3093-8694 ◆ saen.uz
2026-yil
10 (2)-son

UDK: 791.635:792.028.61

Yuldashev Alisher Akramovich,
S.A.Gerasimov nomidagi Butunrossiya davlat kinematografiya universiteti Toshkent shahar filiali ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha direktor o‘rinbosari, dotsent
Malikov Rashid Karimovich,
S.A.Gerasimov nomidagi Butunrossiya davlat kinematografiya universiteti Toshkent shahar filiali “Kinooperatorlik mahorati” kafedrasi dotsenti, “Do‘stlik” ordeni sohibi

“CHINOR TAGIDAGI DUEL” FILMIDA NORTOY OBRAZI: AKTYORLIK MAHORATI, MILLIY XARAKTER VA KINEMATOGRAFIK TALQIN

Annotatsiya. Maqolada Melis Abzalovning “Chinor tagidagi duel” filmidagi Nortoy obrazi aktyorlik mahorati, milliy xarakter va kinematografik talqin nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Qahramonning institutga kira olmagani, muvaffaqiyatsizligini yashirishga urinishi, somon ko‘tarish bahsidagi xatti-harakatlari, qo‘ylarga radio o‘rnatish g‘oyasi, oilaviy va romantik munosabatlari hamda duel motivi bilan bog‘liq dramatik ziddiyat obrazning psixologik mazmunini ochib beruvchi jihatlar sifatida ko‘rib chiqiladi. Nortoyning komik xatti-harakatlari shunchaki kulgi uyg‘otish vositasi emas, balki uning o‘zini namoyon etish istagi, orzu-umidlari va ichki ziddiyatlarini ifodalovchi badiiy vosita sifatida talqin etiladi. Shuningdek, Rashid Malikov ijrosidagi obrazning badiiy ishonarliligi, aktyorlik talqinining milliy xarakter xususiyatlarini ifodalashdagi o‘rni hamda film dramaturgiyasidagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: “Chinor tagidagi duel”, Nortoy, Rashid Malikov, Melis Abzalov, aktyorlik mahorati, milliy xarakter, komik obraz, kino dramaturgiyasi, psixologik talqin, o‘zbek kinosi.

НОРТОЙ В ФИЛЬМЕ «ПОЕДИНОК ПОД ЧИНАРОЙ»: АКТЁРСКОЕ МАСТЕРСТВО, НАЦИОНАЛЬНЫЙ ХАРАКТЕР И КИНЕМАТОГРАФИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

Аннотация. В статье анализируется образ Нортоя в фильме Мелиса Абзалова «Поединок под чинарой» с точки зрения актёрского мастерства, национального характера и кинематографической интерпретации. Рассматриваются поступление героя в институт, попытки скрыть неудачу, эпизод с поднятием соломы, идея установки радио для овец, семейные и романтические отношения, а также драматический конфликт, связанный с мотивом дуэли. Комические действия Нортоя рассматриваются не только как средство создания юмора, но и как художественный способ раскрытия его стремления к самоутверждению, жизненных ожиданий и внутренних противоречий. Особое внимание уделяется актёрской интерпретации Рашида Маликова, психологической убедительности образа и особенностям отражения национального характера средствами кинематографа.

Ключевые слова: «Поединок под чинарой», Нортой, Рашид Маликов, Мелис Абзалов, актёрское мастерство, национальный характер, комический образ, кинодраматургия, психологическая интерпретация, узбекское кино.

NORTOY IN THE FILM “DUEL UNDER THE PLANE TREE”: ACTING SKILLS, NATIONAL CHARACTER, AND CINEMATIC INTERPRETATION

Abstract. This article examines Nortoy, a character in Melis Abzalov’s film “Duel under the Plane Tree”, from the perspectives of acting skills, national character, and cinematic interpretation. It analyzes the character’s failure to enter an institute, his attempts to conceal this failure, his behavior during the straw-lifting contest, his idea of installing a radio for sheep, his family and romantic relationships, and the dramatic conflict associated with the duel motif. Nortoy’s comic behavior is interpreted not merely as a source of humor but also as an artistic means of expressing his desire for self-affirmation, personal aspirations, and inner contradictions. Particular attention is paid to Rashid Malikov’s portrayal, the psychological credibility of the character, and the representation of national character through cinematic techniques.

Keywords: “Duel under the Plane Tree”, Nortoy, Rashid Malikov, Melis Abzalov, acting skills, national character, comic character, film dramaturgy, psychological interpretation, Uzbek cinema.

KIRISH

Kino san’atida inson xarakterini badiiy tadqiq etish qahramonning tashqi xatti-harakatlarini tasvirlash bilangina cheklanmaydi. Obrazning mazmuni uning voqealarga munosabati, atrofidagi insonlar bilan muloqoti, ichki kechinmalari va muayyan vaziyatlarda qabul qiladigan qarorlari orqali ochiladi. Ayniqsa, komik xarakterga ega qahramonlarni tahlil qilishda kulgi ortida yashiringan psixologik sabablarni anglash muhimdir. Chunki bunday obrazlarda insonning zaif jihatlari, orzu-umidlari, o‘zini namoyon etish istagi va jamiyatda munosib o‘rin egallashga intilishi o‘zaro uyg‘unlashadi.

Melis Abzalovning “Chinor tagidagi duel” filmi o‘zbek kinosida xalqona yumor, hayotiy vaziyatlar va o‘ziga xos xarakterlar uyg‘unligi bilan ajralib turadi. Filmda Nortoy obrazi orqali yosh insonning o‘z imkoniyatlarini ko‘rsatishga intilishi, atrofdagilar e’tiborini qozonish istagi va hayotiy vaziyatlar bilan yuzaga keladigan ziddiyatlari ifodalangan. Rashid Malikov ijrosida gavdalantirilgan qahramonning odamlar bilan munosabati, o‘zini tutishi va kutilmagan vaziyatlarga javobi uning xarakter xususiyatlarini ochib beradi. Melis Abzalov ijodiga bag‘ishlangan tadqiqotlarda ham rejissyor filmlaridagi xalqona qahramonlar, milliy qadriyatlar va komediya vositalarining ijtimoiy mazmuniga e’tibor qaratilgan [1; 2].

Nortoyning badiiy ahamiyatini faqat kulgili holatlar bilan izohlash uning xarakterini bir tomonlama baholashga olib keladi. Qahramonning institutga kira olmagani va bu muvaffaqiyatsizlikni yashirishga urinishi, somon ko‘tarish bahsida o‘zini ko‘rsatishi, qo‘ylarga radio o‘rnatish haqidagi g‘oyasi hamda shaxsiy munosabatlardagi xatti-harakatlari bir-biri bilan bog‘liq holda tahlil qilinishi lozim. Ushbu epizodlar uning o‘z qadrini tasdiqlash, boshqalarning hurmatiga sazovor bo‘lish va o‘zini munosib inson sifatida ko‘rsatish istagini turli shakllarda namoyon etadi.

Maqolaning maqsadi — Nortoy obrazini filmning dramatik vaziyatlari bilan bog‘liq holda tahlil qilish, qahramon xarakterining ichki ziddiyatlarini ochish va Rashid Malikovning aktyorlik talqinida milliy xarakter xususiyatlari qanday ifodalanishini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsad doirasida obrazning komik va dramatik jihatlari, aktyorlik ijrosining psixologik ishonarliligi hamda qahramonning film dramaturgiyasidagi o‘rni o‘rganiladi.

MAVZU BO‘YICHA ADABIYOTLAR TAHLILI

O‘zbek kinosida komediya janri, milliy xarakter va obraz yaratish masalalarini o‘rganishda Melis Abzalov ijodiga bag‘ishlangan ilmiy tadqiqotlar muhim ahamiyatga ega. Muhayyo Muxtorovaning “Melis Abzalov kinokomediyalarida milliy va umumbashariy qadriyatlar ifodasi” nomli maqolasida rejissyor filmlaridagi xarakterlar, milliy muhit, badiiy-g‘oyaviy xususiyatlar va komediya janrining tarbiyaviy imkoniyatlari tahlil qilinadi [1]. Ushbu tadqiqot “Chinor tagidagi duel” filmidagi qahramonlarni milliy qadriyatlar, xalqona yumor va ijtimoiy munosabatlar bilan bog‘liq holda o‘rganish uchun nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi. Ayniqsa, komik vaziyatlar orqali inson xarakterining turli qirralarini ochib berish, kundalik hayotdagi munosabatlarni badiiy talqin qilish hamda milliy muhit xususiyatlarini aks ettirish masalalari Nortoy obrazini tahlil qilishda alohida ahamiyat kasb etadi.

M. Muxtorovaning “Chinor tagidagi duel” filmida xarakter masalasiga bag‘ishlangan tadqiqoti esa film qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari va ularning badiiy talqinini o‘rganishda muhim manba hisoblanadi [2]. Mazkur tadqiqot film voqealari va qahramonlar xarakteri o‘rtasidagi munosabatni anglash, obrazlarning badiiy vazifasini belgilash hamda komediya janrining o‘ziga xos jihatlarini aniqlash uchun muhim ahamiyatga ega. Film qahramonlarining xatti-harakatlari, o‘zaro munosabatlari va turli vaziyatlarda namoyon bo‘ladigan xarakter xususiyatlarini o‘rganish orqali asarning nafaqat kulgi uyg‘otuvchi, balki inson tabiatini aks ettiruvchi jihatlarini ham ochib berish mumkin. Shu ma’noda, Nortoy obrazini tahlil qilishda uning alohida epizodlardagi harakatlarini umumiy xarakter mantig‘i bilan bog‘liq holda o‘rganish maqsadga muvofiqdir.

O‘zbekiston badiiy kinematografiyasining shakllanishi va taraqqiyotiga bag‘ishlangan ilmiy ishlarda ham milliy kino qahramonlarining ijtimoiy muhiti, xarakter xususiyatlari va davr bilan munosabati muhim masalalardan biri sifatida ko‘riladi [3]. Bunday yondashuv milliy kinoda yaratilgan obrazlarni muayyan tarixiy-madaniy sharoit, turmush tarzi va ijtimoiy munosabatlar bilan uzviy bog‘liqlikda tahlil qilish imkonini beradi. “Chinor tagidagi duel” filmidagi Nortoy obrazini ham shu nuqtayi nazardan o‘rganish uning individual xarakter xususiyatlarini hamda filmda aks etgan ijtimoiy muhit bilan munosabatini chuqurroq anglashga yordam beradi. Bunda milliy xarakter tushunchasini muayyan xalqqa xos o‘zgarmas belgilar yig‘indisi sifatida emas, balki qahramonning kundalik hayoti, oila va jamoa bilan munosabatlari, hazil-mutoyibaga munosabati hamda

o‘zini namoyon etish usullari orqali shakllanadigan badiiy hodisa sifatida talqin qilish muhimdir.

Nortoy obrazini aktyorlik mahorati nuqtayi nazaridan o‘rganishda qahramonning xatti-harakatlari, ichki maqsadlari va tashqi ifoda vositalari o‘rtasidagi munosabatga alohida e’tibor qaratish lozim. Aktyor obrazni ishonarli gavdalantirishi uchun nafaqat matn va vaziyatni, balki personajning nima sababdan aynan shunday harakat qilayotganini ham badiiy jihatdan asoslay olishi zarur. Bunda mimika, imo-ishora, tana harakati, nutq ohangi va pauzalardan foydalanish kabi ifoda vositalari qahramonning ruhiy holatini ochishda muhim rol o‘ynaydi. Komik obraz yaratishda esa tashqi kulgililik bilan ichki psixologik mazmunning uyg‘unligi alohida ahamiyatga ega. Shu jihatdan, Nortoyning turli vaziyatlardagi xatti-harakatlarini o‘zaro qiyoslash, uning o‘zini namoyon etishga intilishi va atrofdagilar e’tiboriga munosabatini kuzatish Rashid Malikovning aktyorlik talqinidagi o‘ziga xos jihatlarni aniqlashga yordam beradi.

Shuningdek, kino obrazini tahlil qilishda aktyor ijrosini filmning umumiy dramaturgik qurilishidan ajratib o‘rganish to‘liq natija bermaydi. Qahramonning xarakteri voqealar rivoji, boshqa personajlar bilan munosabati va dramatik ziddiyatlarda tutgan o‘rni orqali izchil namoyon bo‘ladi. Nortoyning institutga kira olmaganini yashirishga urinishi, somon ko‘tarish bilan bog‘liq bahsdagi xatti-harakatlari, qiziqarli g‘oyalar bilan chiqishi hamda oilaviy va romantik munosabatlardagi holatlari uning xarakterini turli tomondan yoritadi. Ushbu epizodlarni o‘zaro bog‘liq holda tahlil qilish komiklikning faqat tashqi vaziyatlardan emas, balki qahramonning ichki intilishlari va real imkoniyatlari o‘rtasidagi ziddiyatdan ham kelib chiqishini ko‘rsatadi.

Mavjud manbalar filmning janriy xususiyatlari, milliy xarakter va badiiy mazmunini o‘rganish uchun muayyan ilmiy asos yaratadi. Shu bilan birga, Nortoy obrazining aktyorlik mahorati, psixologik xususiyatlari va komik-dramatik jihatlarini yagona tahliliy tizimda o‘rganish masalasi alohida e’tiborni talab qiladi. Mazkur maqolada Nortoy obrazining psixologik xususiyatlari, komiklikning xarakter ochilishidagi vazifasi, milliy muhitning badiiy ifodasi va Rashid Malikov ijrosining ahamiyati o‘zaro bog‘liq holda tahlil qilinadi. Bunday yondashuv obrazni faqat kulgi manbai sifatida emas, balki insonning o‘zini namoyon etish istagi, ijtimoiy munosabatlari va ichki ziddiyatlarini aks ettiruvchi murakkab badiiy xarakter sifatida anglash imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini san’atshunoslik tahlili, obrazni kompleks o‘rganish, qiyosiy tahlil va umumlashtirish usullari tashkil etadi. Ushbu usullar film qahramonining xatti-harakatlarini alohida epizodlar sifatida emas, balki o‘zaro bog‘langan xarakter xususiyatlarining namoyon bo‘lishi sifatida ko‘rib chiqish imkonini beradi.

Obrazni kompleks tahlil qilish jarayonida Nortoyning institutga kira olmagani bilan bog‘liq vaziyat, somon ko‘tarish bahsi, qo‘ylarga radio o‘rnatish g‘oyasi, oilaviy va romantik munosabatlari hamda duel motivi bilan bog‘liq dramatik holatlar tahlil qilinadi. Qiyosiy tahlil yordamida qahramonning turli vaziyatlarda o‘zini namoyon etish usullari, uning ichki ehtiyojlari va tashqi xatti-harakatlari o‘rtasidagi o‘xshashlik hamda farqlar aniqlanadi.

Aktyorlik talqinini o‘rganishda obrazning psixologik ishonarliligi, komik vaziyatlarning xarakter ochilishidagi vazifasi va qahramon xatti-harakatlarining dramaturgik mazmuni asosiy mezon sifatida olinadi. Milliy xarakter masalasi esa qahramonning oilaviy munosabatlari, ijtimoiy muhiti, xalqona yumor va atrofdagilar bilan muloqoti doirasida ko‘rib chiqiladi.

Tadqiqot nazariy-tahliliy xususiyatga ega. Unda eksperimental kuzatuvlar yoki tomoshabinlar o‘rtasida o‘tkazilgan so‘rovnomalar natijalari keltirilmagan. Xulosalar film epizodlari va mavjud ilmiy manbalarni tahlil qilish asosida shakllantirilgan.

NATIJALAR

Tahlil natijalari Nortoy obrazining asosiy xususiyati uning o‘zini boshqalarga qanday ko‘rsatishga intilishi bilan haqiqiy imkoniyatlari o‘rtasidagi ziddiyatda namoyon bo‘lishini ko‘rsatadi. Qahramonning institutga kira olmagani va bu holatni yashirishga urinishi uning ichki kechinmalari bilan tashqi xatti-harakatlari o‘rtasidagi tafovutni yuzaga chiqaradi. U boshqalarning nazarida muvaffaqiyatli va munosib inson bo‘lib ko‘rinishni istaydi, biroq hayotiy vaziyatlar uning istaklariga har doim ham mos kelavermaydi.

Somon ko‘tarish bahsi Nortoyning o‘z imkoniyatlarini namoyish etishga intilishini ochib beruvchi epizodlardan biridir. Bu vaziyatda jismoniy kuchni ko‘rsatishdan tashqari, atrofdagilar oldida qanday taassurot qoldirish masalasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Qahramonning xatti-harakatlari orqali o‘z qadrini tashqi harakatlar yordamida tasdiqlashga intilish xususiyati namoyon bo‘ladi. Epizodning komik ta’siri esa qahramonning o‘ziga bergan bahosi bilan vaziyatning haqiqiy talablari o‘rtasidagi nomuvofiqlikdan kelib chiqadi.

Qo‘ylarga radio o‘rnatish g‘oyasi Nortoy xarakterining boshqa bir jihatini ko‘rsatadi. Ushbu holatda uning noodatiy fikrlashi, yangilikka intilishi va o‘z tashabbusiga katta ahamiyat berishi ko‘zga tashlanadi. G‘oyaning amaliy imkoniyatlari bilan qahramon tasavvuridagi natijalar o‘rtasidagi farq komik vaziyatni yuzaga keltiradi. Shu bilan birga, mazkur epizod Nortoyni faqat maqtanchoq qahramon sifatida emas, balki o‘ziga xos fikrlashga va e’tibor qozonishga intiladigan shaxs sifatida talqin qilish imkonini beradi.

Oila va romantik munosabatlar Nortoyning xarakterini yanada kengroq tushunishga yordam beradi. Ota bilan munosabatlar qahramonning oiladagi o‘rni, o‘zini qanday namoyon etishi va yaqinlari tomonidan qanday qabul qilinishiga bo‘lgan ehtiyoji bilan bog‘liq. O‘g‘iloy bilan munosabatlarida esa shaxsiy his-

tuyg‘ular, o‘ziga ijobiy baho berilishiga intilish va boshqa insonning e’tiborini qozonish istagi muhim o‘rin tutadi. Bu holatlar uning xarakteri faqat tashqi kulgili harakatlardan iborat emasligini ko‘rsatadi.

Duel motivi filmning dramatik ziddiyatini kuchaytiruvchi badiiy vosita sifatida namoyon bo‘ladi. Bunday vaziyat qahramonlarning o‘zaro munosabatlarini keskinlashtirib, ularning avvalgi xatti-harakatlarini boshqa nuqtayi nazardan baholash imkonini yaratadi. Nortoy obrazining komik epizodlardan dramatik vaziyatlarga ko‘chirilishi uning xarakterini bir tomonlama talqin qilishdan saqlaydi. Natijada komiklik va dramatiklik obrazning mazmunini to‘ldiruvchi o‘zaro bog‘liq jihatlar sifatida namoyon bo‘ladi.

MUHOKAMA

Nortoy obrazining badiiy mazmunini tahlil qilishda uning xatti-harakatlarini alohida voqealar yig‘indisi sifatida emas, balki yagona xarakter mantig‘ining turli vaziyatlardagi namoyon bo‘lishi sifatida o‘rganish muhimdir. Institutga kira olmaganini yashirish, somon ko‘tarish bahsida o‘zini ko‘rsatish va noodatiy g‘oya bilan boshqalarning e’tiborini qozonishga intilish tashqi tomondan bir-biridan farq qiladi. Biroq ushbu holatlarni qahramonning o‘z qadrini tasdiqlash va atrofdagilar orasida munosib mavqega ega bo‘lish istagi birlashtiradi.

Shu bilan birga, Nortoyning barcha xatti-harakatlarini faqat o‘zini ko‘rsatish istagi bilan izohlash ham to‘g‘ri emas. Qahramonning shaxsiy va oilaviy munosabatlari uning hissiy ehtiyojlarini, yaqinlari bilan munosabatda o‘zini qanday tutishini ham ochib beradi. Shu sababli obrazning ichki mazmunini tushunishda ijtimoiy muhit, shaxsiy kechinmalar va konkret vaziyatlarning o‘zaro ta’sirini hisobga olish lozim.

Rashid Malikovning aktyorlik talqinini baholashda obrazning psixologik ishonarliligi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Aktyorlik mahorati qahramonning tashqi harakatlarini bajarish bilangina belgilanmaydi. U personajning maqsadi, vaziyatga munosabati, ichki kechinmalari va xatti-harakatlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni badiiy jihatdan asoslashni ham talab etadi. Nortoy obrazining ta’sirchanligi tomoshabinning uning xatti-harakatlari sababini anglay olishi bilan ham bog‘liq.

Komik obraz yaratishda me’yorni saqlash, vaziyatning ichki mantiqini yo‘qotmaslik va qahramonni faqat kulgi vositasiga aylantirib qo‘ymaslik muhimdir. Nortoyning turli epizodlardagi xatti-harakatlari bir-birini to‘ldirgan holda uning xarakterini ochib beradi. Somon ko‘tarish bahsida jismoniy imkoniyatlarini namoyish etishga intilish, radio o‘rnatish g‘oyasida tashabbuskorlik va noodatiy fikrlash, shaxsiy munosabatlarda esa e’tibor va e’tirofga ehtiyoj ko‘zga tashlanadi. Ushbu jihatlar obrazning psixologik yaxlitligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Milliy xarakter masalasini tahlil qilishda ham ehtiyotkor yondashuv zarur. Muayyan qahramonning xatti-harakatlarini butun bir xalqning o‘zgarmas xususiyatlari sifatida talqin qilish ilmiy jihatdan asosli emas. Milliylik, avvalo,

obrazning muayyan ijtimoiy muhitda yashashi, oilaviy munosabatlari, xalqona yumori, qadriyatlar bilan aloqasi va filmning badiiy ifoda vositalarida namoyon bo‘ladi. Nortoy obrazida ham o‘zini boshqalarga tanitish, jamoa orasida e’tibor qozonish va shaxsiy mavqeini tasdiqlashga intilish uning ijtimoiy muhit bilan munosabati orqali ifodalanadi.

Melis Abzalov ijodiga bag‘ishlangan tadqiqotlarda rejissyor filmlarining xalqona ruhga egaligi, komik vaziyatlar orqali ijtimoiy munosabatlar va inson xarakterining ochilishi alohida ta’kidlanadi [1; 2]. Shu nuqtayi nazardan, “Chinor tagidagi duel” filmidagi Nortoy obrazini ham faqat kulgi uyg‘otuvchi personaj sifatida emas, balki insonning o‘zini anglash, o‘z imkoniyatlarini namoyon etish va jamiyatda munosib o‘rin topishga intilishi bilan bog‘liq badiiy xarakter sifatida o‘rganish mumkin.

Kinematografik talqin nuqtayi nazaridan obrazning ta’sirchanligi ssenariydagi voqealar, aktyorlik ijrosi va film dramaturgiyasining o‘zaro uyg‘unligiga bog‘liq. Qahramonning tashqi harakatlari muayyan maqsad va vaziyat bilan bog‘langandagina tomoshabin uning ichki motivlarini anglay boshlaydi. Shu sababli Nortoy obrazini tahlil qilish aktyorlik mahorati, psixologik ishonarlilik va milliy muhitning badiiy ifodasini birgalikda ko‘rib chiqishni talab etadi.

XULOSA

“Chinor tagidagi duel” filmidagi Nortoy obrazi inson xarakterining tashqi xatti-harakatlari va ichki ehtiyojlari o‘rtasidagi murakkab munosabatni namoyon etishi bilan e’tiborga molik. Qahramonning institutga kira olmaganini yashirishga urinishi, somon ko‘tarish bahsida o‘zini ko‘rsatishi va qo‘ylarga radio o‘rnatish g‘oyasi uning o‘z qadrini tasdiqlash, e’tirof qozonish va atrofdagilar oldida munosib taassurot qoldirish istagini turli shakllarda ifodalaydi.

Nortoyning oilaviy va romantik munosabatlari uning xarakterini yanada kengroq kontekstda tushunishga yordam beradi. Bu munosabatlarda o‘zini namoyon etish istagi shaxsiy kechinmalar va boshqa insonlar tomonidan qabul qilinish ehtiyoji bilan bog‘lanadi. Duel motivi esa filmning dramatik ziddiyatini kuchaytirib, qahramon obrazini faqat komik vaziyatlar doirasida emas, balki filmning umumiy dramaturgik harakati bilan bog‘liq holda o‘rganish imkonini beradi.

Rashid Malikov ijrosidagi Nortoy obrazining badiiy ahamiyati uning xatti-harakatlari ortidagi psixologik sabablarni anglash orqali yanada aniq namoyon bo‘ladi. Aktyorlik talqinini baholashda qahramonning ichki mantig‘i, vaziyatlarga munosabati va xatti-harakatlarining ishonarliligiga e’tibor qaratish lozim. Bunday yondashuv obrazni umumiy tavsiflar bilan cheklamasdan, uning badiiy yaxlitligi va xarakter yaratishdagi aktyorlik mahoratini chuqurroq anglashga yordam beradi.

Umuman olganda, Nortoy obrazining komik va dramatik jihatlari bir-birini inkor etmaydi, aksincha, uning xarakterini to‘liqroq ochishga xizmat qiladi. Filmni aktyorlik mahorati, milliy xarakter va kinematografik talqin nuqtayi nazaridan

o‘rganish o‘zbek kino san’atidagi xalqona qahramonlar va komediya janrining badiiy imkoniyatlarini chuqurroq anglash uchun muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muxtorova M. Melis Abzalov kinokomediyalarida milliy va umumbashariy qadriyatlar ifodasi // O‘zDSMI xabarlari. — 2023. — № 4 (27). — B. 90 va keyingi sahifalar.

2. Muxtorova M. “Chinor tagidagi duel” filmida xarakter masalasi // Oriental Journal of Social Sciences. — 2022. — T. 2, № 1. — B. 84–90. — DOI: https://doi.org/10.37547/supsci-ojss-02-01-10.

3. Karimova N. G‘. O‘zbekiston badiiy kinematografining shakllanishi va taraqqiyoti: san’atshunoslik fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. — Toshkent, 2019.

4. “Chinor tagidagi duel” badiiy filmi // iTV. — URL: https://itv.uz/detail/14810/chinor-tagidagi-duel (murojaat sanasi: 28.10.2026).

5. “Chinor tagidagi duel” badiiy filmi // YouTube, Uzbekkino. — URL: https://www.youtube.com/watch?v=OIG8aPagQQM (murojaat sanasi: 28.10.2026).